

MALL FÖR SAMMANFATTANDE TEXT

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Ordförande: Filip Reinhag (S)

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningschef: Marie Loob

Viktigare händelser

2024 inleddes med att ett nytt nationellt bemanningsavtal för hyrpersonal trädde i kraft. Region Gotland anslöt till avtalet 1 mars och strax därefter bröt en arbetsmarknadskonflikt ut som bland annat innebar en blockad mot övertid, mertid och nyanställningar. Dessa två händelser påverkade verksamheten på olika sätt, främst under våren och sommaren. Konflikten skapade oro och svårigheter att rekrytera sommarpersonal och det nya avtalet är en bidragande faktor till lägre kostnader för inhyrd personal under året. Efterfrågan i relation till en utmanande bemanningssituation dominerade den gotländska tandvården, där bristen på tandvårdspersonal försämrades ytterligare under året. En rad åtgärder har satts in, bland annat har två kliniker pausats och vuxna patienter med besvär har hänvisats till fastlandet.

Under senhösten genomfördes en katastrofmedicinsk beredskapsövning 2024 (KBÖ24), Sveriges största ledningsövning i sjukvård i modern tid. Syftet var att stärka beredskapen vid maskadehändelser. Övningen visade vikten av samordning mellan regioner och myndigheter.

Brist på tillförlitliga transporter till och från Gotland hotade patientsäkerheten, och visade tydligt hur utsatt gotländsk sjukvård är när marknaden styr vilka transporter som är tillgängliga.

Möjligheterna att transportera blod till ön och skicka akuta prover till fastlandet begränsades då SAS sent meddelade en förändrad tidtabell. Regionen fick snabbt hitta alternativa lösningar.

Gotlands politiska ledning efterlyste statligt stöd för sjukvården, då ö-läget medför högre kostnader. Tre lösningar föreslogs: statligt ö-tillägg, sammanslagning med en större sjukvårdsregion eller ett statligt övertagande. Regeringen har ännu inte agerat.

Bidrag till måluppfyllelse

Andelen egen personal ska öka årligen och uppgå till minst 95 procent 2027.

Målet är uppfyllt. Resultatet för 2024 landade på 91%, att jämföra med 85% 2023. Det är svårt att peka på en enskild faktor, men flera aktiviteter har påverkat utvecklingen. Det nationella hyravtalet har sänkt kostnaderna för inhyrd personal genom lägre timpriser och att hyrbolagen nu själva står för boendekostnader. Samtidigt har konsultmarknaden blivit mer osäker när alla regioner arbetar för att minska inhyrningen, vilket kan få fler att välja fast anställning.

Förvaltningen har satsat på att stärka läkarbemannning och anställt fler ST-läkare i primärvården som en del av planen att nå målet 1100 listade patienter per allmänspecialist 2027. Andelen fast läkarkontakt på Gotland ligger på 59 % vilket är strax över det nationella målet.

Målet mäts i andel egen personal av totala kostnader. Under året har fler sjuksköterskor rekryterats till slutenvården, där behovet av inhyrd personal är som störst.

Fokus framåt är att fortsätta arbeta med aktiviteter som bidrar till att vara en attraktiv arbetsgivare med bland annat bättre förutsättningar för chefer, hållbar bemanning och friskfaktorer.

VERKSAMHETSMÅTT

Den genomsnittliga beläggningen i slutenvården ska minska årligen och inte överstiga 85 procent år 2027, genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer.

Målet är ej uppfyllt. Genomsnittlig beläggningsgrad för 2024 var 89% mot 88% för 2023. Sett över tid, på rullande 12, ligger beläggningsgraden stadigt mellan 88 och 91 procent.

Beläggningsgrad är ett relativt mått, vilket betyder att om antalet vårdplatser minskar så ökar beläggningsgraden, allt annat lika. På grund av detta har förvaltningen valt att titta på fler indikatorer som kan hjälpa till att ge en riktning för hur det går med arbetet med att ta hand om patienterna på andra vårdnivåer, vilket också är en del av målet. Under sommaren slogs kirurg- och ortopedavdelningen samman, vilket hade en positiv inverkan på målet. I enlighet med verksamhetsplanen har arbete med Kloka Kliniska Val prioriterats samt fortsatt arbete med produktions- och kapacitetsstyrning på sjukhuset.

Framåt fortsätter arbetet med att utveckla ett strukturerat omhändertagande av sköra individer i hemmet i samspel med hemsjukvården. Andra aktiviteter som planeras är att fortsatt tillse hög omvårdnads kvalitet och god följsamhet till vårdhygieniska riktlinjer.

Förtroendet för vårdcentralerna på Gotland ska öka och vara högst i landet år 2025.

Målet är ej uppfyllt. Resultaten för målet mäts genom medborgarundersökningen Hälso- och sjukvårdsbarometern. Helårsresultat för 2024 visar att i rankingen förtroendefrågan för vårdcentraler så halkar Gotland ner två placeringar jämfört med 2023, från plats 4 till plats 6. Andelen positiva svar är dock i nivå med 2023 (68%). I verksamhetsplanen prioriterades bland annat ökad samverkan i vårdkedjan och verksamheterna jobbar med frågan på flera olika nivåer. I Hälso- och sjukvårdsbarometern ställs också frågor kring vad som skulle kunna få den tillfrågade att öka sitt förtroende för vårdcentralerna. En dryg tredjedel anger att möjligheten att få träffa samma läkare varje gång är en sådan sak, något som förvaltningen har stort fokus på.

Framåt kommer förvaltningen bland annat att utöka samverkan mellan primärvård och specialiserad vård, samt arbeta med kompetenshöjande insatser i psykisk hälsa.

Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027.

Målet är ej uppfyllt. I 2024 års undersökning har index minskat jämfört med 2023. Jämförelse med riket är inte möjlig att göra 2024 eftersom endast 10 regioner deltagit i undersökningen. Under 2024 har bland annat en riktlinje för fasta kontakter tagits fram. Riktlinjen syftar till att ge en enhetlig vägledning kring arbetet med fasta kontakter inom vård och omsorg. Fasta kontakter utgör infrastrukturen för personcentrerat arbete, och sätter, tillsammans med målet om 1100 listade/allmänspecialist förutsättningarna för kontinuitet och koordinering. Personcentrering är också en central del i vårdförloppen i kunskapsstyrningen.

Under året har också ett ramverk för vård, skola och omsorg tagits fram, som syftar till att säkerställa samsyn om viktiga gemensamma områden, och som bland annat har som mål att öka och säkerställa kontinuiteten både för dem vi finns till för och regionens medarbetare. Ramverket beslutas av berörda nämnder under första kvartalet 2025 och kommer att ligga till grund för fortsatt arbete som kommer ha påverkan på det här målet. Framåt kommer förvaltningen fortsatt jobba med implementering av fasta kontakter och personcentrerad vård.

Ekonomi

VERKSAMHETSMÅTT

Årets resultat uppgår till minus 107 miljoner kronor (-229 miljoner kronor 2023). Intäkterna avviker positivt mot budget med 46 miljoner kronor. Kostnaderna avviker negativt mot budget med 153 miljoner kronor. Årsprognosen för hälso- och sjukvården var -112 miljoner kronor mot budget och utfallet avviker därmed positivt mot prognosen med 5 miljoner kronor.

Förvaltningens nettokostnadsutveckling är för 2024 1 %. Intäkternas ökning kan framförallt förklaras av de statsbidrag som tillkommit under 2024. Efter ett par år med hög kostnadsutveckling har ökningen dämpats och haft en avtagande effekt. Under 2024 har bruttokostnadsutvecklingen varit avtagande sedan april, och kostnadsutvecklingen är i slutet av 2024 på samma nivåer som innan pandemin 2%.

Störst kostnadsminskning har skett för inhyrd personal där kostnaderna, inklusive bostäder, minskar med 78 miljoner kronor eller 39%. Samtidigt som kostnaden för den inhyrda personalen minskar har kostnaden för den egna personalen ökat vilket dock är förväntat med hänsyn till lönerevision, övertag av njursjukvården m.m. Antalet anställda har minskat.

Kostnaden för läkemedel, exklusive läkemedelsbidraget, fortsätter att öka i förhållande till tidigare år och för 2024 avviker kostnaden negativt mot budget med 11%. Ökar gör även de externa analyskostnaderna. Jämfört mot 2019 har kostnaden nästan fördubblats.

Trots färre remitterade till utomlänsvård ökar kostnaden för utomlänsvården vilket förklaras av dyrare vårdtillfällen.

Utveckling på sikt

Framtidens vård påverkas av demografiska förändringar, teknologiska framsteg, klimatförändringar, förändrade sjukdomspanoraman, samt kompetensbrist. Detta i relation till ett fortsatt ekonomiskt ansträngt läge. Förvaltningen möter detta genom ett kontinuerligt omvärldsarbete, och ett fokuserat effektiviseringsarbete. Framtiden kräver fortsatt fokus på kompetensförsörjning, ekonomisk balans och utveckling av vårdens kvalitet och tillgänglighet. Särskilda insatser behövs för att hantera Gotlands geografiska och demografiska utmaningar.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

INDIKATORER	2024	2023	2022		
Andel egen personal	91	85			
Beläggningsgrad, genomsnittlig, procent	89	88			
Förtroende för vård-/hälsocentral, ranking	6	4			
Patientupplevd kvalitet avseende kontinuitet och koordinering i primärvården, index	66	72			
VERKSAMHETSMÅTT	2024	2023	2022	2021	2020
Antal läkarbesök primärvård	68 649	71 021*	64 555*	62 191	62 239
Antal läkarbesök specialistvård, inkl. akutmottagning och njurverksamhet	91 159	88 732*	85 328*	80 701*	75 598
Antal läkarbesök psykiatri	6 300	6 198*	6 379*	6 023*	6 436
Antal läkarbesök på akutmottagning	23 861	23 645*	23 333*	21 902*	20 736
Antal vårdtillfällen somatisk vård	10 525	10 812*	10 432*	10 553	9 701
Antal vård dagar somatisk vård	39 366	41 153*	41 631*	41 423	38 324
Medelvårdtid somatisk vård, dagar	3,74	3,81*	3,99	3,93	3,95
Antal vårdtillfällen psykiatrisk vård	738	734	842	772	925
Antal vård dagar psykiatrisk vård	3 947	5 180	4 857	4 157	3 713
Medelvårdtid psykiatrisk vård dagar	5,35	7,06*	5,77	5,38	4,01
Antal besök Folk tandvården	31 493	35 084	38 439*	40 706	42 057
Antal operationer	9 239	9 548	8 545	8 573	-

* P.g.a. viss efterregistrering avviker siffran från förra årets verksamhetsberättelse.